

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 94/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA - JUDr. Eva Roskošová s.r.o., Vietnamská 41, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava III) v konaní sp. zn. B3-12C/71/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava III) v konaní sp. zn. B3-12C/71/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B3-12C/71/2021 **k o n a ť** bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 31. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka žiada prikázať mestskému súdu vo veci konať bez prietáhov. Zároveň žiada o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 2 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľka argumentuje pasivitou mestského súdu v napadnutom konaní, keď od podania žaloby 27. septembra 2021 nebolo dosiaľ nariadené ani jedno pojednávanie a medzi procesnými úkonmi sú mimoriadne časové odstupy.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

3. Mestský súd existenciu zbytočných prietáhov nepoprel, no poukázal na práceneschopnosť sudkyne, neskoršie vzdanie sa funkcie sudkyne a opakované pridel'ovanie spisu viacerým sudcom. Podiel na prietáhoch pripísal aj kríze spojenej s ochorením COVID-19. Navrhované finančné zadost'učinenie namietol ako neprimerané.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

4. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Neved'alová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález sp. zn. IV. ÚS 465/2022).

5. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti prejednáwanej veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva síce patrí medzi bežné právne veci, no z hľadiska skutkového zisťovania patrí medzi agendu náročnejšiu, obzvlášť, ak ide o rozsiahlejšiu masu bezpodielového spoluvlastníctva alebo ak je nevyhnutné znalecké dokazovanie, ako tomu je aj v preskúmvanej veci.

6. V správaní sťažovateľky až na jej podanie k vyjadreniu protistrany z 28. augusta 2024 (doručené 25. septembra 2024), na ktoré reagovala až 6. februára 2025, ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Ústavný súd pri posúdení primeraného finančného zadost'učinenia zohľadnil jej aktivitu v podobe podania obsahujúceho urgenciu konať vo veci (podanie z 23. apríla 2024).

7. Ústavný súd hodnotil celkovú dĺžku konania od podania návrhu 27. septembra 2021. Samotný súd uznáva existenciu zbytočných priet'ahov, keď je potrebné konštatovať, že medzi jednotlivými úkonmi súdu je neprimerané obdobie. Viac ako štvorročné obdobie pozostávajúce prevažne z korešpondencie bez meritórneho prejednanja veci je ústavne neudržateľné. Zmena vo veci konajúcich sudcov, práceneschopnosť sudcu či problémy spojené s krízou COVID-19 neospravedlňujú takýto procesný stav veci. Systémové nedostatky pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu.

8. Ústavný súd dospel k záveru, že v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a s prihliadnutím na viac ako štvorročnú dobu vybavovania veci na jednom stupni doplnil ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie a náhrada trov konania

9. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadost'učinenia 2 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). O takýto prípad ide aj v preskúmvanej veci. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného konania, povahu a význam dotknutých práv, dĺžku namietaného konania (takmer päť rokov), správanie sťažovateľky, ako aj vlastnú judikatúru týkajúcu sa výšky priznávaného finančného zadost'učinenia (III. ÚS 336/2021, III. ÚS 590/2022, III. ÚS 108/2023). Ústavný súd vzhľadom na všetky tieto okolnosti považoval za spravodlivé priznať sťažovateľke 1 500 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde] a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

10. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 371 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 14,84 eur.

11. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľky je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania v sume 949,17 eur.

12. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu